

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Regula Unica. Quæ propriam Privilegii naturam continens, etiam ferè
hujus Tractatus materiam explicat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

P A R S II.

R E G U L A U N I C A.

Complectens Regulas circa Privilegia, è solo Textu Juris Canonici desumptas quoad sensum, cum explicatione aliunde etiam depromptâ.

Inter Tractatus ad Juris Canonici Prolegomena pertinentes, in quibus, de Jure Canonico considerato in genere, agitur, Tractatum de Privilegiis collocamus: hæc potissimum ratione moti, quòd Privilegia, ut infra dicitur, sint quædam Leges; hunc autem Tractatum Tractatui de Rescriptis annectimus ob maximam, quam habent Privilegia, cum Rescriptis Connexionem; sunt enim quodammodo Rescripta, Gratia, cum per ejusmodi Rescripta, ut plurimum acquirantur Privilegia, & circa quamlibet istorum Rescriptorum materiam, versentur: præterea quæ de Rescriptis falsis aut falsitate suspectis, de dubiis, de obscuris, aliaque similia, Privilegiis optime conveniunt adaptantur-ve.

Cæterum, quantum ad Ordinem, quem in tractando de Privilegiis sequemur, servato in aliis Tractatibus, sed maxime in Tractatu de Rescriptis, non ab similibus erit; videbimus siquidem 1. Quid sit Privilegium; 2. Quotuplex; 3. Quid peculiare doceat Jus Canonicum circa quamlibet Privilegiorum speciem; 4. Quæ necessaria, ut valeat; 5. Quibus viis acquiratur; 6. Quis dare possit; 7. Quibus dari possit; 8. Quæ Materia, sive circa Quæ versetur; 9. Quæ Forma; 10. Qui effectus; 11. Quomodo interpretandum; 12. Quomodo servandum; 13. Quibus viis amittatur; 14. De Innovatione; 15. De Usurpatoribus & Contemporibus; 16. De Privilegiis in Corpore Juris clausis; 17. De Conservatoribus; 18. De exhibendis Privilegiis, & quâ Formâ.

TITULUS I.

Quid sit Privilegium?

Antequam explicemus, quæ sit Privilegii Natura, notandum, Rem hoc vocabulo significatam in Jure Canonico donari variis nominibus. Vocatur enim 1. Privilegium, quod juxta vocabuli Etymologiam tria significat, quæ eodem recidunt; nempe, Legem privatam, Cap. 25. De Verborum significatione. Privatorum Legem; C. 3. Dist. III. & quod in privato fertur, *ibidem*. Dicitur autem Privilegium, Lex, quia servandum ut Lex, & à Potestate condendi Legem emanat; Dicitur Lex privata, vel Privatorum, quia in favorem quorundam Privatorum conceditur. 2. Indulgentia. Cap. 3. De Privilegiis. 3. Beneficium. Cap. 16. De Regulis Juris in VI. 4. Gratia. Cap. 11. De Concess. Preb.

Hæc autem tria postrema nomina Rei Privilegio significatæ dari videntur, ratione originis; procedit etenim ex misericordiâ, liberalitate, & pietate Concedentis; undè, cum infinita propemodum sint, quæ similem habent originem, quæque non idè similia habent nomina, evidens est, nullum ex his nominibus Rei per Privilegium significatæ proprium esse; restat ergò, quòd aut nullum habeat in Jure nomen proprium, aut si quod habet, non aliud sit, quàm Privilegium, quo ab aliis Gratiis, Beneficiis, Indulgentiis-ve distinguitur.

Notandum etiam, quodvis Privilegium, vel à Jure Communi eximere, vel aliquid contra Jus Commune, aut præter Jus Commune concedere. His notatis.

Tom. I.

Quæ propriam Privilegii Naturam continens, totam ferè hujus Tractatus Materiam explicat.

Privilegium est Lex privata à Lege Communi eximens, vel aliquid contra, vel præter illam Legem, concedens.

Dicitur de Privilegio, quòd sit *Lex privata*, ob Primam allatam rationem.

Additur, à *Communi Lege eximens*; quia unus ex effectibus Privilegii interdum est, quòd eximat à communi obligatione per Leges aliis impositâ, veluti cum Subditos à Jurisdictione Superioris subtrahit.

Additur, quòd aliquid *contra Legem Commune concedat*; quia jura, quæ Quibusdam Jure Communi debentur, in alios quandòque transfert, ut cum debita Parochis Decimæ aliis percipiendæ dantur.

Postremo additur, quòd *præter Legem Commune aliquid concedat*; quia jura aliis Lege Communi debita nonnullis communicantur, quibus tali Lege non debentur, ut cum Honores & Ornamenta Episcopalia Abbatibus permittuntur.

Ex Dictis in hoc Titulo sequitur, 1. Quòd Privilegium quandòque idem sit cum Dispensatione, nimirum, cum in exemptione à Lege Communi consistit; quo casu Privilegium non immeritò vocatur Indulgentia, ipsique applicari potest quidquid dictum est de Naturâ, Causis, Effectibus Dispensationis, dum de Vicario Generali tractatum est, idèoque hoc in Tractatu de Privilegiis multa omittentur de industria, ne, quæ in memorato Tractatu dicta sunt, sine necessitate in isto repetantur: id ergò advertat Lector, ne quæ Tractatui isti desunt, Autorem præterfugisse existimet, sed multò magis, ut illa citato loco querat, eaque discat quæ ignorare non debet.

2. Quòd si quandò Privilegium de Jure Communi esse dicatur, seu ad Jus Commune pertinere, Jus Commune non sumatur pro Lege, quâ major Reipublicæ Pars ligatur & regitur, quæque idcirco Lex Commune rectè nuncupatur; sed pro Legibus Generalibus ad Rempublicam regendam necessariis, quo sensu non solum Privilegia rigorosè sumpta, sed & Dispensationes justæ de causâ concessæ, imò & Leges pœnales de Jure Communi esse dicendæ sunt, cum Dispensationes justæ, Legesque pœnales, inter necessaria ad rectam Reipublicæ administrationem recendendæ sint; De quibusdam speciatim dicitur, quòd sint de Jure Communi, quia Corpore Juris includuntur, Jus Commune continente.

TITULUS II.

Quotuplex sit Privilegium?

R E G U L A.

Non aliæ Privilegii Divisiones è Jure Canonico colliguntur, quàm istæ.

I. Privilegium, C. 16. 17. De Privilegiis. C. 5. De Arbitris, est vel *Totale*, vel *Partiale*.

Totale, quandò Abbatia eximitur in Capite, & in Membris, à totâ Episcopi Jurisdictione.

Partiale, quandò eximitur tantum in Capite, non in Membris; in parte, non in toto, ab hujusmodi Jurisdictione: vel quandò Persona exempta est tantum ratione unius rei, non alterius; unius loci, non alius.

II. Cap. 16. 21. De Privilegiis, vel est *Personale*, vel *Reale*, vel *Locale*.

Personale, quale, quo Episcopo permittitur, ut Beneficiorum suæ Diœcesis fructus per quoddam tempus percipiat.

Reale, quale, quo agri Monachorum à Decimarum solutione eximuntur.